

Natuur- en Vogelwacht Rotta

Nummer 172

zomer 2025

Aves Visum

In deze Aves Visum ...

- 5** ARK Rewilding Nederland – De Noordzee
- 6** Lintjesregen bij Rotta
- 8** Over wilgenstofjes – Aspirine is meer dan een pijnstillert
- 10** Zonder rupsen geen vlinders
- 11** In gesprek met Staatsbosbeheer – Biodiversiteitsplan Rottemeren
- 16** Rotta Rangers en Kapoentjes ontdekken de natuur
- 17** Boerderij Lansingerland schakelt over op biologisch boeren
- 20** De Fakkel – Annemarie Meems aan het woord . . .
- 24** Interview – In gesprek met Dylan Haanappel

En verder ...

- 4** Van het Bestuur
Van de Redactie
- 18** Rotta Natuurwerk
- 22** Column Bijdehand
Column Staatsbosbeheer
- 23** Wat is dat nou weer:
een kilometerhok
- 26** Ruimtelijke ontwikkelingen
in de Noordrand
- 28** Mystery Bird

Voorpagina

rups witvlakvlinder op luzerne.
© Cor Noorman

Nieuwe fietsen ouderwetse service

www.reijneveldrijwielen.nl

RIESE & MÜLLER

Zuidplasstraat 4, Moerkapelle • 079 - 593 3388

Natuur- en Vogelwacht Rotta

Hoeksekade 164, 2661 JL Bergschenhoek

Email info@rotta-natuur.nl

Website <https://www.rotta-natuur.nl>

ANBI RSIN-816580662

Iban NL60 TRIO 0254 40 52 23

KvK Haaglanden, nr. 40464998

Natuur- en Vogelwacht Rotta is een natuurbeschermingsvereniging, actief in het Recreatiegebied Rottemeren en de omliggende gemeenten Zuidplas, Lansingerland en de noordrand van Rotterdam. De vereniging heeft ten doel flora en fauna in het landschappelijk gebied in brede zin te verbeteren en te beschermen. Ook heeft de vereniging het doel om haar leden en geïnteresseerden te informeren over wat de natuur te bieden heeft. De vereniging is opgericht op 9 februari 1982.

Lidmaatschap: minimaal € 12,50 per jaar

Ledenbeheer: leden@rotta-natuur.nl

Bestuur

Voorzitter: Peter Wienbelt - 0651 488 475

email: voorzitter@rotta-natuur.nl

Secretaris: Arie Sonneveld - 0613 564 266

email: secretaris@rotta-natuur.nl

Penningmeester: Cor van de Lustgraaf - 0629 242 769

email: penningmeester@rotta-natuur.nl

Leden:

Marijke den Oudendammer - 0628 518 105

Arend Hoogeveen - 0683 698 450

Bert van den Bulk - 0623 979 172

Marcel Heikens - 0651 546 777

Vertrouwenspersoon:

Josien Hofs - 0612 134 683

Verenigingsgebouw Natuurcentrum Trefpunt Rotta

Hoeksekade 164, 2661 JL Bergschenhoek

010 - 521 63 34 (alleen tijdens openingstijden)

Beheerder: Ad Somers - 0639 321 113

email: trefpunt@rotta-natuur.nl

Open: donderdag 10.00 - 15.00 uur

zaterdag 13.00 - 16.00 uur (zie Nieuwsflits)

Aves Visum

Redactie: Josien Hofs, Arend Hoogeveen en Hans Soeterbroek, redactieadres: avesvisum@rotta-natuur.nl.

Aves Visum verschijnt 4 keer per jaar in maart, juni, september en december. Iedereen kan een artikel insturen. De redactie kan om moverende redenen artikelen inkorten, wijzigen of weigeren.

Druk: Editoo, Veenendaal

ROTTA ADVIES- en WERKGROEPEN

Rotta Jeugd

info Rixte Boskma

jeugd@rotta-natuur.nl

Rotta Natuurwerk

Info Rien van der Vorm

natuurwerk@rotta-natuur.nl

Rotta Onderzoek

Info Maurice van Veen

onderzoek@rotta-natuur.nl

Rotta Plantenwerkgroep

info Josien Hofs

plantenwerkgroep@rotta-natuur.nl

Rotta Roofvogelwerkgroep (i.o.)

info Fulco den Hollander

roofvogelwerkgroep@rotta-natuur.nl

Rotta Tuin- en Vogeladvies

Info Rita-Schmidt-Bol

advies@rotta-natuur.nl

Expeditie Rotta

Info Peter Wienbelt

expeditie@rotta-natuur.nl

Rotta ledenavonden

Info Marcel van Veelen

ledenavond@rotta-natuur.nl

Rotta Ledenexcursies

Info Bert van den Bulk

excursies@rotta-natuur.nl

Ruimtelijke Ontwikkelingen

info Arend Hoogeveen | Arie Sonneveld

ruimte@rotta-natuur.nl

Trefpunt Vrijwilligers

Info Annet van der Kooij

trefpunt-op-zaterdag@rotta-natuur.nl

Rotta Communicatie en Website

Info Birgitte Blom

website@rotta-natuur.nl

Zie voor excursies, natuurwandelingen, activiteiten en evenementen de maandelijks per e-mail verzonden **Nieuwsflits**. Ook kun je daarvoor op onze website www.rotta-natuur.nl de **Activiteitenagenda** raadplegen.

Van het Bestuur

We hebben tot nu toe een prachtig voorjaar. Heerlijke temperaturen en veel zon. Het voelt zoals het mediterrane weer van tien-twintig jaar geleden in deze tijd van het jaar. Toch geeft mij dit mooie weer een dubbel gevoel. Recent kwam in het nieuws dat april de droogste april aller tijden in Nederland is geweest. In dezelfde tijd zien we berichten uit Zuid-Europa over zware regen- en hagelbuien. Kortom, het weer is van slag en de klimaatverandering is meer dan merkbaar. Toch lijkt het erop dat aan menig regeringstafel de klimaatproblematiek niet serieus wordt genomen. Maar dat kan toch niet zo zijn? Er is ruim wetenschappelijk bewijs beschikbaar over de ernstige gevolgen van klimaatverandering om tot noodzakelijke keuzes en beleid te komen. Er zijn waarschijnlijk heel andere redenen, zoals populistisch en electoraal gewin, die tot dit kop-in-het-zand gedrag leiden. Reden temeer voor ons om ons in te blijven zetten voor het behoud van natuur en onze leefomgeving!

Terug naar het voorjaar. Dé tijd voor een natuurvereniging als Rotta om volop naar buiten te gaan. Samen met de 30 deelnemers van de vogelcursus gaan we vroeg op stap om alle zomergasten te ontdekken en te herkennen. Superleuk om het enthousiasme hierbij mee te maken. Nu vogel ikzelf al sinds 1989, maar ik word elk jaar weer zeer vrolijk van de eerste tjiptjaf, boerenzwaluw en grutto.

In mei ging Expeditie Rotta naar de Groenzoom, dit keer samen met onze natuur-vrienden van NMP, de natuurvereniging uit Pijnacker. Goed om als groene burensamen op pad te gaan.

Ook voor de Plantenwerkgroep breekt de tijd aan om naar buiten te gaan. Deze nieuwe werkgroep is in september 2024 begonnen en heeft al heel wat mooie avonden achter de rug. Maar er is niets mooiers dan samen op pad te gaan. In mei wordt er gestart met het maken van een "nectarindex" rond het Trefpunt.

Over nieuwe werkgroepen gesproken, er wordt met name door Fulco den Hollander serieus nagedacht over het oprichten van een roofvogelwerkgroep. Fulco houdt zich al een hele tijd bezig met deze zeer interessante groep vogels en is actief met het plaatsen, inspecteren en onderhouden van verschillende nestkasten voor bijvoorbeeld torenvalk, kerk- en steenuil. In de volgende editie van Aves Visum komt Fulco hierover aan het woord.

Een echt voorjaarsklassieker is onze Algemene Ledenvergadering. Ook dit jaar was deze weer zeer goed bezocht. Tijdens deze ALV de gebruikelijk agendapunten maar ook tijd om een aantal van onze Rotta-leden in het zonnetje te zetten. Hierover lees je meer in deze Aves-editie.

Ik wens jullie allemaal een fantastische zomer toe met, ondanks mijn bedenkingen aan het begin van dit stukje, prachtig mooi weer!

Peter Wienbelt

Van de Redactie

We berichten uiteraard heel graag met goed nieuws, en daar is reden toe. Het Recreatieschap Rottemeren wil meer investeren in de biodiversiteit in het gebied, en Staatsbosbeheer gaat daarmee aan de slag. Er is een plan gemaakt dat we uitgebreid besproken hebben met de SBB-ers, en waaruit voor ons weer nieuwe ideeën en uitdagingen voortvloeien. Al op dit moment, en ook de komende jaren, vindt er uitvoerige monitoring van flora en fauna plaats door een gespecialiseerd bureau.

Het gebied Hoekse Park West wordt uitgebreid, en de aldaar gelegen Boerderij Lansingerland gaat met steun van Natuurmonumenten over op biologisch boeren, heel goed nieuws dus. De gemeente Lansingerland heeft sinds een jaar of twee een eigen ecooloog in dienst, Dylan Haanappel, die mooie plannen voor de nabije toekomst heeft en daarbij graag met Rotta samenwerkt.

Onze vereniging zit nooit stil. We berichten over een enthousiaste ledenavond waarbij enkele leden in het zonnetje gezet werden, en een mooie plaquette ter herinnering aan onze oud-voorzitter Hans Sanders onthuld werd. De berichten van Rien en Jaap over de recente ontwikkelingen hebben uiteraard weer hun plek. De vrouw achter de schermen van de vogelcursus presenteert zich in De Fakkel, en de jeugd is en blijft actief.

In de columns word je voorgelicht over de behandeling van een bijensteek, de boswachter vertelt er over de gloednieuwe Faunatoren in het Lage Bergse Bos. Uiteraard zijn we erg benieuwd of de beoogde bewoners er inderdaad gebruik van zullen gaan maken.

In de achtergrondartikelen aandacht voor het grootste natuurgebied van Nederland, de Noordzee, waarover onlangs een prachtige natuurdocumentaire te zien was op tv. En wat heeft de wilg met pijnbestrijding te maken? Meer dan je denkt. De vlindertijd is aangebroken, daar valt altijd meer over te leren, bijvoorbeeld over het rupsenleven. En ja, wat is dat, een kilometerhok?

Aarzel niet om ons te bestoken met commentaar, bijdragen en ideeën. Als je aarzelt om te schrijven neem dan gerust contact op, we bieden graag een helpende hand.

ARK Rewilding Nederland

Noordzee

Nieuwe riffen voor rijke en gezonde zeenatuur

De Stichting ARK Rewilding Nederland is een rewildingsorganisatie die laat zien hoe maatschappelijke veranderingen voortdurend leiden tot nieuwe kansen voor natuur en landschap. In het gehele land organiseert en voert zij projecten uit, en ook bijvoorbeeld in de Noordzee. Het is tijd om de Noordzeenatuur een zetje te geven.

Het gaat niet goed met de natuur in de Noordzee, onder water zie je een beschadigde zeebodem. Op het water is het druk met schepen waardoor riffen nauwelijks kans krijgen om zich te herstellen. Dieren en planten die leven in en van de Noordzee lijden onder vervuiling, lawaai en overbevissing. Waar ooit een derde van de zeebodem werd bedekt door riffen, zie je nu vooral zand - en in zo'n onderwaterwoestijn kan maar weinig groeien.

Het Noordzeeprogramma van ARK zet zich sinds 2016 in voor het herstel van robuuste, rijke Noordzeenatuur. Riffen vormen een belangrijke basis voor het onderwaterleven. Talloze soorten vinden er voedsel, een plek om zich te vestigen, om te schuilen en om zich voort te planten. Van dit soort riffen is nog maar 1% over. Daarom wil ARK nieuwe riffen 'kickstarten'. Op de zeebodem plaatsen we speciale oesterkorven, gevuld met oude schelpen waaraan jonge oesters zich hebben gehecht. De oesters kunnen erin groeien, en doen zo de korf uit zijn voegen barsten. De verwachting is dat het beginnende rif dan al zo aan elkaar is gegroeid, dat het de kracht van de zeestroming kan weerstaan. We maken een robuust, levensvatbaar begin en ontketen zo een natuurlijk proces van herstel en groei.

Op een zandige bodem kan niet veel groeien. Door nieuwe bronpopulaties van jonge Europese platte oesters uit te zetten en reliëf te creëren op de zeebodem, 'kickstarten' we een nieuw rif. Door voortplanting bouwen oesters schelp op schelp grote 3D-structuren onder water, vol hoekjes, kieren en gaatjes voor andere dieren en planten om zich in te vestigen, eitjes af te zetten en eten te vinden. Riffen zijn bronnen van leven.

Wil je meer weten over bovengenoemd onderwerp of over ARK rewilding Nederland kijk dan op arkrewilding.nl

Lintjesregen bij Rotta

Bij Rotta gelukkig geen gepruts in Vak B (bestuur) maar groot enthousiasme en eensluidendheid over de voordracht van maar liefst vier laureaten tijdens onze Algemene Ledenvergadering op 25 maart dit jaar. In cursief de woorden namens het bestuur door ondergetekende voor het gelukkige viertal.

Als eerste kwam aftredend bestuurslid **Henk Starink** aan bod.

Henk was 8 jaar zeer trouw lid van het bestuur en een aantal jaren vicevoorzitter. Je bent niet de man van veel woorden tijdens onze vergaderingen, maar je inbreng is altijd ter zake, raak en constructief; het helpt ons echt verder. Je bent een zeer betrokken en actief natuurwerker. Ook ik kreeg, net als vele anderen, een warme ontvangst tijdens mijn eerste natuurwerk-ochtend en werd goed gecoacht tijdens mijn eerste slagen met de zeis. Je hebt de kar getrokken rond veiligheid. Een hele kluit: veiligheid staat nu stevig op de kaart. Henk is een ware tuinvogelambassadeur en daarmee een geweldige ambassadeur voor Rotta. Jouw plan om Park de Polder biodivers te maken is overgenomen door de Gemeente Lansingerland. Een mooi resultaat en een steun in de rug voor de natuur.

Je hoort het Henk, je hebt de afgelopen jaren een grote bijdrage aan Rotta geleverd en dat doe je op een enorm prettige manier. Je bent een fijn mens om mee samen te werken! We willen je enorm danken voor al jouw inzet en toewijding! Als erkenning voor Henk's bijdrage aan onze vereniging heeft het bestuur het behaagd om Henk te benoemen als lid van verdienste.

Henk neemt de erepenning in ontvangst

Nadat Henk in het zonnetje is gezet, wordt **Marcel Heikens** gekozen als lid van het bestuur. Hiermee is het bestuur weer compleet. Marcel is al langere tijd 2e penningmeester en draait al een jaar mee als kandidaat-bestuurslid.

Ons 'nieuwe' bestuurslid Marcel Heikens

Altijd weer spannend wie het Goudhaantje van het jaar wordt.. Het zijn er dit jaar zelfs twee.

*Je denkt al gauw.... Goudhaan, baardman, Jan van Gent, mantelmeeuw – allemaal kerels! Goudhanen kunnen alleen maar mannen zijn. NIETS is minder waar! Onze goudhaan 2025 is.... **Josien Hofs**. Je hoeft niet groot te zijn om GROOTS te zijn. Klein maar dapper. Overal zeer betrokken bij, zoals de redactie van Aves Visum, Expeditie Rotta, initiator van de Plantencursus, ambassadeur naar buiten bij onder andere Floron en Klankbordgroep Schiebroekse park, én nu, samen met Eric Schoen oprichter en vormgever van de plantenwerkgroep.*

Een goudhaantje is een van de kleinste vogeltjes in ons land. Dat geldt ook voor onze tweede goudhaan. Veel op de achtergrond, maar met een enorme inzet voor de vereniging. Of het nu gaat om als een ware Arendsoog een tekst door te lezen (en altijd wat te vinden), samen met man Kees de verzorging van de Nieuwjaarsreceptie op zich te nemen, binnen een aantal nanoseconden een stuk op de website te plaatsen en een zeer trouwe en waardevolle tafelenoot tijdens debestuurvergaderingen... Je raadt het al: onze tweede goudhaantje van het jaar is..... **Birgitte Blom**.

Het kan niet op met in het zonnetje zetten....

De Rotta-erepenning voor Lid van Verdienste: **Anneke Zuidervart**. Anneke is een zeer trouw natuurwerker, 8 jaar bestuurslid en vicevoorzitter én jarenlang coördinatie van onze ledenavonden. Kortom, een zeer actief, enthousiast en ook nog eens een heel erg aardig Rotta-lid. Altijd aandacht voor de mensen om haar heen. We zijn trots op een lid als Anneke en met veel genoegen heeft het bestuur Anneke benoemd tot lid van verdienste.

Helaas kan Anneke er vanavond niet bij zijn. Marijke en ik gaan binnenkort bij haar lang met een mooi gestileerde houten roerdomp en Erepennig.

Goudhaantje Birgitte blij met de onderscheiding

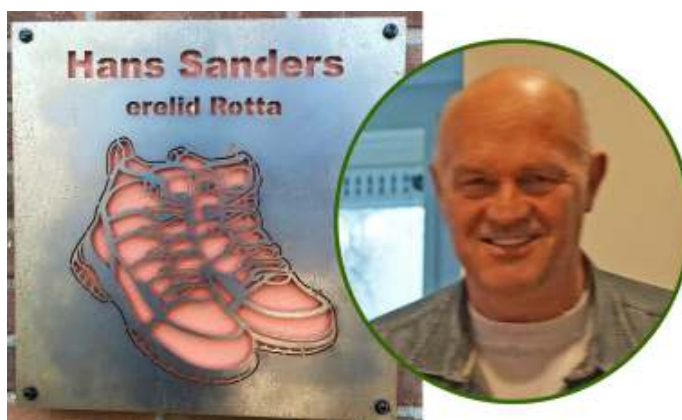

Enthousiast reageren de aanwezige Rotta-leden over de benoeming van Anneke tot lid van verdienste. De bijbehorende versierselen - de ere-penning en de gestileerde roerdomp - staan op de voorgrond.

Tot slot, in september 2023 is onze vorige voorzitter Hans Sanders benoemd tot erelid van onze vereniging, helaas is Hans kort hierna overleden. Samen met zijn vrouw Marion van den Broek hebben we de hiernaast staande plaquette ontworpen ter herinnering aan het erelidmaatschap van Hans. Deze hangt sinds kort aan de gevel van het Trefpunt.

Mede door de feestelijke benoemingen een geslaagde ledenvergadering.

Peter Wienbelt

Over wilgenstofjes

Kanker

Klinisch epidemioloog Ale Algra van het Universitair Medisch Centrum Utrecht schrijft nog altijd aspirine voor vanwege de werking van de wilgenstofjes. Hij doet dat bij patiënten met een herseninfarct. 'Het is een wonderlijk middel', laat Algra weten in een interview. 'Want het werkt niet alleen

Onze natuurwerker Piet Bak las in het boekje *Knotwilgen in de IJsseldelta* een interessant artikel over wilgen en waar die zoal goed voor zijn. In dat artikel wordt vermeld dat klinisch epidemioloog Ale Algra nog altijd aspirine voorschrijft vanwege de wilgenstofjes en dat hij – samen met zijn dochter Annemijn – daarover enkele jaren geleden een interview heeft gegeven toen hij nog bij het Universitair Medisch Centrum Utrecht werkzaam was. Laat nu Ale ook lid zijn van Natuur- en Vogelwacht Rotta en bij onze natuurwerkploeg enthousiast de wilgen in ons werkgebied knot. Nieuwsgierig geworden naar wat Ale en zijn dochter te vertellen hebben? Lees dan het onderstaande interview dat zij destijds hebben gegeven.

Aspirine meer dan een pijnstiller

Patiënten met een herseninfarct of een voorbode hiervan moeten meteen aspirine slikken, zegt klinisch epidemioloog Ale Algra. Hij doet zijn leven lang onderzoek naar het middel. De belangstelling is overgesprongen op dochter Annemijn.

Een van de bestanddelen van aspirine is salicine, een stofje dat van oorsprong uit de wilg komt. Het werkt koortsverlagend en pijnstillend. De Griekse arts Hippocrates (± 400 v.Chr.) schreef bij pijn al brouwsels van de wilgenbast voor. Maar het smaakte bitter en patiënten kregen last van hun maag. In 1897 werd de stof salicine voor het eerst synthetisch vervaardigd en verwerkt tot het medicijn 'aspirine'. "Een wonderlijk middel", zegt Ale. "Want het werkt niet alleen pijnstillend, maar is óók een plaatjesaggregatiemiddel; het voorkomt dat bloedplaatjes samenkleven en stolsels in de bloedbaan vormen."

Bloedstolsel

Een bloedstolsel kan bijvoorbeeld ontstaan bij atherosclerose, in de volksmond aderverkalking genoemd. Om de beschadigde vaatwand te repareren, stuurt het lichaam er bloedplaatjes op af. Ze klonteren daar samen. "Soms laat zo'n stukje stolsel los", zegt Ale. "Als dat in de halsslagader gebeurt, belandt het in de bloedvaten van de hersenen. Hoe langer de toevoer is gestremd, hoe groter de kans op ernstige schade in het brein." Een klein

stolsel leidt tot een TIA (transient ischemic attack) en de symptomen van uitval zijn tijdelijk. "Een TIA is vaak een waarschuwing voor een veel ernstiger infarct", zegt Algra. "In de eerste dagen na een TIA of herseninfarct is de kans op een ernstige herhaling het grootst."

Niet morgen, maar nu

Patiënten met een verhoogde kans op stolsels krijgen levenslang aspirine voorgeschreven. Maar Ale ontdekte dat aspirine meteen na een TIA of herseninfarct het meest effectief is. In een lage dosering: bij voorkeur 75 mg. Samen met zijn collega uit Oxford – prof. Rothwell – publiceerde hij dat onlangs in het wetenschappelijk tijdschrift *The Lancet*. Ale: "Hoe sneller je aspirine neemt, hoe meer kans dat je een volgend infarct voorkomt. Niet wachten op de dokter. Nee. Meteen aspirine innemen." Het advies is vorig jaar opgenomen in het protocol voor een beroerte. Het geldt overigens al veel langer voor mensen met een hartinfarct. Ale: "Bij ons thuis ligt er dus altijd een doosje aspirine in de keukenkast."

Bezwaren

Aspirine heeft ook bezwaren. Omdat het medicijn bloedplaatjes minder 'kleverig' maakt, kan er gemakkelijker een inwendige bloeding ontstaan. Vooral maag en darmen zijn daar gevoelig voor. Wie het middel dus dagelijks slikt en een verhoogde kans op bloedingen heeft, krijgt maagbescherming. Bovendien kunnen de symptomen van een herseninfarct – bijvoorbeeld een afhappende mond, spraakproblemen, verlamde arm – óók het gevolg zijn van een hersenbloeding; je hebt bij 'een beroerte' pas zekerheid na een scan. Bij een hersenbloeding werkt aspirine averechts. Ale: "De kans op een hersenbloeding is veel kleiner dan de kans op een herseninfarct. Bovendien kan één aspirine weinig kwaad bij een hersenbloeding."

Kankerpreventie

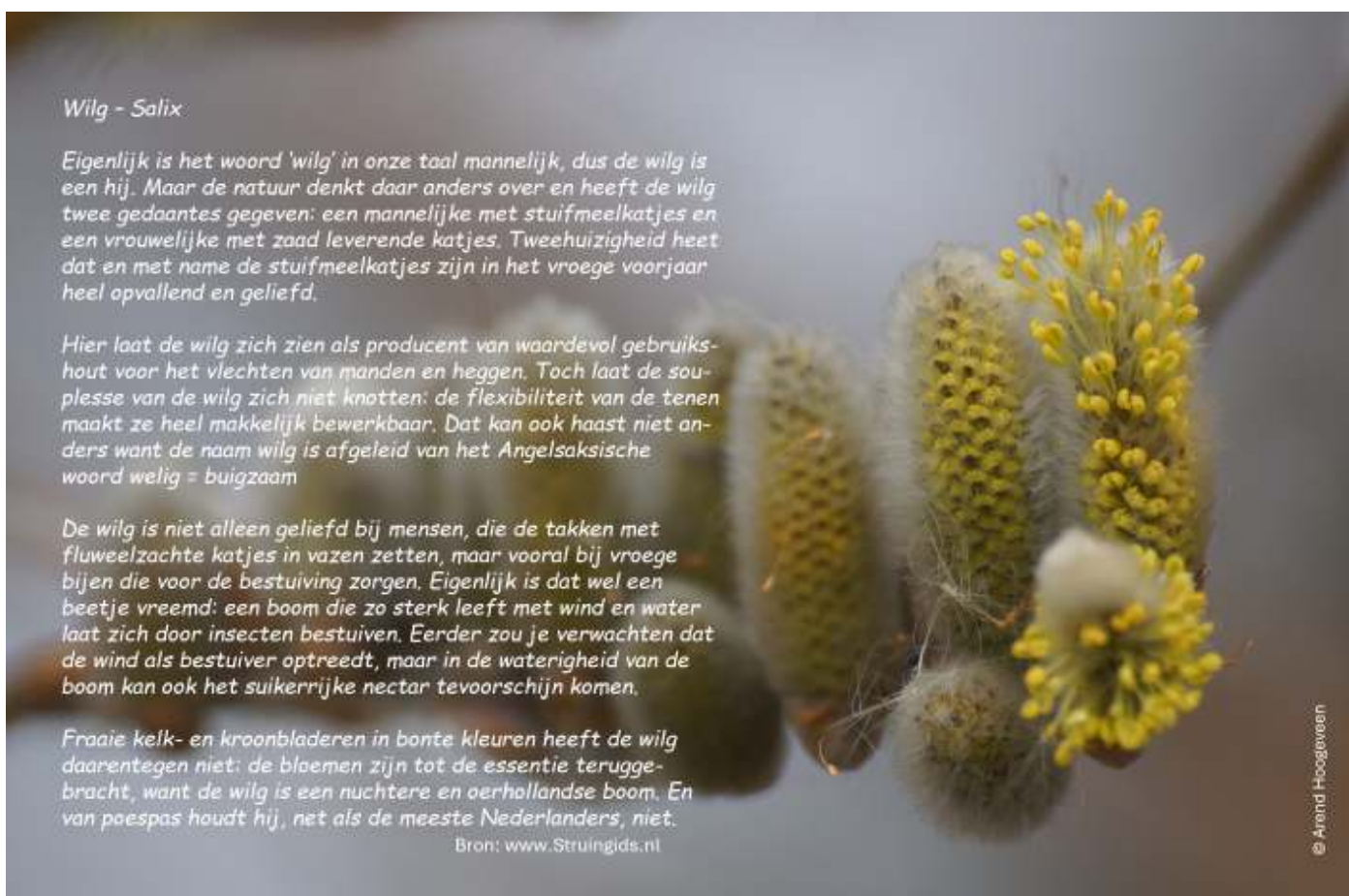
De passie voor aspirine is overgegaan van vader op dochter: Annemijn Algra is neuroloog in opleiding en deed een literatuuronderzoek naar de werking van aspirine. Annemijn: "Uit onderzoek bij professor Rothwell blijkt dat aspirinegebruikers minder tumoren ontwikkelen en hier ook minder vaak aan overlijden. Ik heb daar ook in de literatuur bewijs voor gevonden. Aspirine reduceert het risico op alle kankers met bijna 20%, voor darmkanker met bijna 50%. Voor een verklarende theorie is het nog te vroeg, maar een mogelijk mechanisme is dat aspirine uitzaaiingen voorkomt. In sommige richtlijnen wordt al geadviseerd om vijftigers dagelijks preventief een lage dosering aspirine te laten slikken."

Twee-bij-twee

Een vader en dochter in het UMC Utrecht Julius Centrum met beiden bovengemiddelde belangstelling voor aspirine leidt soms tot verwarring in huis. Annemijn: "Dan krijg ik een mail met als aanhef 'Geachte professor Algra' of wordt hij gevraagd om spreekuur te draaien." De liefde voor wetenschap heeft Annemijn van haar vader. "Hij had vroeger overal metertjes voor, bijvoorbeeld voor regenval in de tuin. En hij rekende ons voor hoeveel we tijdens een bergwandeling per minuut in hoogte waren gestegen. Ale heeft mij zijn twee favoriete motto's meegegeven: Keep it Stupidly Simple en Think two-by-two. Je kunt al je vragen terugbrengen tot een tabel." <<

Dit interview is geplaatst met toestemming van het Universitair Medisch Centrum Utrecht.

Oranjetipje(rups) © Danny Slifer

*Wat voor een rups het einde van de wereld is,
Is voor een vlinder slechts het begin!*

Arend Hoogeveen

Veel mensen houden van vlinders in hun tuin. Ze worden blij van die kleurige vliegers en richten ook vaak hun tuin in om er zoveel mogelijk vlinders naartoe te lokken. Regelmatig gebruiken ze vooral nectarplanten, soms zelfs uitheemse. Die zijn leuk voor vlinders om nectar uit te halen, maar vlinders kunnen zich er niet op voortplanten.

Vlinders hebben bloeiende planten nodig, de nectar die ze daaruit drinken is de brandstof om te kunnen vliegen. Om zich voort te planten moeten ze veel kunnen vliegen. Mannetjes vliegen kilometers per dag op zoek naar vrouwtjes om mee te paren en vrouwtjes vliegen veel om waardplanten te vinden om hun eitjes op af te zetten. Het is dus goed om in je tuin bloeiende planten te hebben. Als je kiest voor inheemse soorten dan heb je een kans dat deze, naast nectarplant, ook waardplant zijn.

Nectarplanten voor vlinders

Vlinders zijn niet zo kieskeurig als het gaat om nectarplanten. Ze kunnen uit honderden soorten planten nectar

halen en kiezen op elk moment de meest geschikte uit de aanwezige planten. Als er alleen boterbloem is zie je daaruit drinken, maar zodra er pinksterbloem in bloei komt gaan ze daarheen.

Waardplanten voor rupsen

Zoals gezegd fladderen vlinders vrolijk van bloem naar bloem om nectar te drinken en zijn vaak tevreden met verschillende soorten bloeiende planten. Rupsen zijn heel wat minder mobiel en zijn dikwijls bijzonder kieskeurig. Vlinders moeten er dus voor zorgen dat ze hun eitjes leggen op de plant die de rups graag eet. Wanneer de rupsen dan uitkomen, vinden ze een overvloed van hun

Gedaanteverwisseling vlinders

Vlinders ondergaan een volledige gedaanteverwisseling. Er zijn vier stadia: ei (inactieve), rups (actieve), pop (inactieve) en vlinder (actieve). De volwassen vlinder plant zich weer voort waarna de cyclus opnieuw begint. Sommige vlinders kennen één generatie per jaar en andere vlinders, zoals bijvoorbeeld de koolwitjes, meerdere generaties. Een metamorfose van dichtbij zul je in je tuin of in de natuur maar zelden zien omdat de meeste rupsen wegkruipen in de strooisellaag en vaak goed gecamoufleerd het popstadium doorkomen.

favoriete hapje. De planten waarop vlinders hun eieren leggen worden waardplanten genoemd. Vooral op inheemse planten, dus planten die hier thuishoren en al eeuwenlang aanwezig zijn. De meeste vlindersoorten beperken zich tot een aantal waardplanten.

Richt je tuin in voor vlinders én rupsen

Als je in de tuin rekening houdt met dit gegeven, kan je tuin meer worden dan alleen een 'kroeg' waar vlinders wat komen drinken en weer vertrekken. Dan kan je tuin een thuis worden waar vlinders lang kunnen verblijven en zich ook kunnen voortplanten. Voor de citroenvlinder en het boomblauwtje is vuilboom of sporkehout waardplant en hun tweede waardplant is wegedoorn, op andere planten kunnen ze niet leven. Pinksterbloem is een waardplant voor het oranjetipje, waarvan de rupsen trouwens ook op look zonder look, damastbloem en judaspenning kunnen overleven. Brandnetel is de waardplant van de rupsen van de dagpauwoog, de kleine vos, het landkaartje, de gehakkelde aurelia en de atalanta. Appels, peren en pruimen die van je fruitbomen gevallen zijn, kun je gewoon op de grond laten rotten. Ze zijn een geliefkoosd toetje voor vlinders zoals de atalanta. Sommige vlinders drinken zelfs helemaal geen nectar, en leven enkel van sap van bomen en rottend fruit!

Icarusblauwtje

Een vlinder heeft meer nodig dan enkel nectar, ze hebben ook behoefte aan water, zouten en mineralen. Na een regenbui kun je vlinders neer zien strijken op een vochtige, modderige plek. Ze drinken dan van de vochtige grond en nemen zo water, zouten en mineralen op. Deze hebben ze nodig voor de feromoonvorming voor hun voortplanting. Ze halen deze stoffen ook uit rottend fruit, urine en mest van andere dieren.

Het is belangrijk om ook in je vlindertuin een vochtige plek te voorzien. Omdat je vlindertuin best in de zon ligt is dit niet zo eenvoudig. Er is een trucje om dit op te lossen: zo kun je een ondiep bord ingraven en opvullen met zand en grond. Wanneer je hierin water giet, houdt het bord dit water vast en blijft het zand veel langer vochtig, zelfs in de volle zon. <<

Bronnen: De Vlinderstichting, Kars Veling
www.Marechal.be

Van boven naar beneden vlinder/rups van atalanta, gehakkelde aurelia, dagpauwoog en kleine vos.

In gesprek met Staatsbosbeheer

Biodiversiteitsplan Rottemeren

Projectleider Marieke de Blaak

Josien Hof's

De mensen van Staatsbosbeheer waren begin mei op bezoek om te bespreken welke initiatieven de komende tijd van de grond kunnen komen om de biodiversiteit in het Rottemeren gebied te verbeteren. Het Recreatieschap Rottemeren wil hierin meer investeren, zoals je in het artikel erover kunt lezen.

Het project wordt geleid door programmamanager Marieke van de Blaak. Zij is bij Rotta inmiddels geen onbekende. Ze vertelt: "Met veel plezier werk ik inmiddels ruim 2 jaar als programmamanager bij Staatsbosbeheer. Voor het Recreatieschap Rottemeren ben ik betrokken bij alles wat te maken heeft met ontwikkeling van het gebied. Ik heb het gebied in mijn hart gesloten; de weidsheid van de Rotte en de polders, het gemaakte landschap zoals het Hoge Bergse bos in combinatie met de rijke historie van het gebied vind ik prachtig. Dat ik kan werken om het gebied nog mooier te maken en de biodiversiteit te versterken is natuurlijk helemaal geweldig. Ik heb een uitvoeringsprogramma 2025-2028 opgesteld en ben bezig met het opstarten en uitvoeren van diverse projecten uit dit programma".

Ideeën genoeg!

Marieke vertelt dat een van de projecten gaat om het versterken van biodiversiteit. Dit bestaat uit het opzetten van een monitoringssystematiek voor de flora en fauna. Er is een systematiek ontwikkeld die nauw aansluit bij de bestaande SNL-methodiek, Subsidiestelsel Natuur en Landschap. Dit jaar start de eerste flora monitoring, door bureau Dactylis. "Het doel van de monitoring is om input te krijgen voor eventuele beheeraanpassingen ten gunste van de biodiversiteit. Overigens staat het gebruik van het gebied als recreatiegebied centraal". Bij de monitoring wordt ook gebruik gemaakt van de inventarisaties die

Pluimzegges op een rietveldje langs de Hennipsloot

© Arnd Hoogeveen

die door Rotta, met name op het gebied van vogels en planten, de afgelopen jaren al gedaan zijn. Er wordt vooral gelet op soorten die je gezien de gesteldheid van het gebied graag zou zien, en welke soorten er staan die een storend effect hebben. In 2025 is de flora aan de beurt, in volgende jaren zal de fauna (broedvogels, vlinders en libellen) onder de loop genomen worden.

In het gesprek kwam ook aan de orde op welke manier Rotta het Recreatieschap kan helpen om biodiversiteit te versterken. Voorbeelden die naar voren kwamen waren bijvoorbeeld de aanplant van bomen en struiken nabij de Kooipolder/Limiettocht, het plaatsen van houten hekken (in plaats van stalen hekken) bij het nieuw aangekochte perceel in Hoekse Park West, en akkerflora inzaaien op een perceel bij Bleiswijkse Fles. Het idee is dat we in de nabije toekomst de plannen verder uit te werken, Rotta zou daar mogelijk in kunnen investeren.

Een andere project waar Marieke mee bezig is, is de Verkenning Bleiswijkse Zoom. Ze vertelt dat voor het gebied bij het Ezelsbruggetje in de Bleiswijkse Zoom een nieuwe uitbater gezocht zal worden. "In de Verkenning staan voorstellen voor verbetering van het gehele mid-dengedeelte van de Bleiswijkse Zoom en scenario's voor de Ezelsweide. Versterken van biodiversiteit is ook bij dit plan integraal onderdeel, zo is de wens om mantel-zoom-vegetatie te versterken. Het bestuur van Recreatieschap zal in juli uitspreken welke inrichting en soort uitgifte de voorkeur heeft voor de Ezelsweide. Onlangs heeft het Recreatieschap een kavel aangekocht in het Hoekse Park West dat aansluit aan bestaande gronden. Het Recreatieschap gaat het zo inrichten dat landschap en biodiversiteit versterkt wordt. Ook zal er een struinp pad komen zodat wandelaars het perceel van dichtbij kunnen ervaren".

De kersverse boswachter-ecoloog Jelle Naalden is ook aanwezig en stelt zich voor. Hij zal om de week in het gebied aanwezig zijn, de andere week is hij aan de slag ten zuiden van Rotterdam (Voorne Putten en IJsselmon-

Boswachters Mark Vermeulen (links) en Jelle Naalden

de). In het gesprek weet hij mede op basis van zijn ervaringen in Brabant en Limburg al meteen met ideeën te komen, bijvoorbeeld over de aanleg van akkertjes met flora die past in het gebied, op plaatsen waar nu nog weinig gebeurt.

Beheer en regels

Mark Vermeulen, boswachter beheer, licht nog eens toe waarmee allemaal rekening gehouden moet worden. Fiets- en wandelpaden moeten volgens wettelijk voorschrift een meter uit de kant laag begroeid blijven, dus daar wordt vaker gemaaid. Het overige deel laten we wel lekker groeien zodat het aantrekkelijker is voor insecten. Overige gebieden worden volgens een mede op biodiversiteit gericht plan met maai-, snoei- en kapwerk onderhouden. Hij vertelt ook dat geleerd is van eerdere ervaringen en dat de instructies aan de uitvoerende partij, de komende tijd zal dit AK Barendrecht zijn, worden verbeterd; de werkopdrachten worden waar nodig elk jaar aangepast. Hij vertelt ook dat de behoefte aan 'strak en glad', wat jarenlang het uitgangspunt was, zoetjesaan verschuift. Het publiek moet daar ook aan wennen, dus wordt de overgang naar meer natuurlijk beheer, bijvoorbeeld rond de parkeerplaatsen, geleidelijk aan gedaan.

Na een boeiend gesprek kunnen we vaststellen dat de samenwerking tussen Staatsbosbeheer en Rotta, die al goed is, nog weer een extra impuls krijgt. Marieke besluit met uit te spreken dat ze erg blij is met onze inzet en uitkijkt naar de nieuw plannen. <<

Een beeldende voorstelling van het in dit artikel vermelde monitoringproject staat op de volgende twee pagina's. Wil je er nog meer over weten, kijk dan op <https://recreatieschaprottemeren.nl/projecten/verkenning+bleiswijkse+zoom+midden/default.aspx>

recreatieschap
Rottemeren

staatsbosbeheer

Wat is van wie?

Het Recreatieschap is eigenaar van de gebieden en heeft Staatsbosbeheer de opdracht voor het beheer gegeven. De uitvoering wordt elke drie jaar volgens een vaste procedure openbaar aanbesteed. Sommige gebieden worden verpacht volgens een openbare procedure voor een bepaalde periode en met vastgestelde voorwaarden die passen bij het beleid. De pacht wordt ingevolge wetgeving sinds 2015 niet meer automatisch verlengd, en iedereen die dat wil en aan de voorwaarden voldoet kan na afloop via een openbaar proces meedingen.

als de natuur niet meewerkt, is de arbeid vergeefs

Seneca

Monitoring biodiversiteit Rotterdam

Vele bezoekers komen naar de Rottemeren om te ontspannen. Maar ook voor vogels, insecten en planten is de Rottemeren onmisbaar. Het is een groen eiland in een verstedelijk gebied.

Het Recreatieschap wil de biodiversiteit in het gebied verder versterken. Door te monitoren weten we waar welke soorten voorkomen en krijgen wij informatie over hoe we het gebied nog divers kunnen maken. Met de informatie kunnen we het beheer aanpassen. Bijvoorbeeld door minder of juist meer te maaien of door meer dood hout te laten liggen. Bij het beheer wordt altijd rekening gehouden met de bezoekers aan het gebied. Zo is het bijvoorbeeld wel wenselijk om lekker op een grasveldje te kunnen liggen. Maar hopelijk wel met meer vlinders en vogelgekwetter om je heen!

We hebben het recreatiegebied onderverdeeld in vier soorten gebieden. Bij elk gebied hebben we bepaalde wenssoorten die we daar graag zien.

Visie en beleid

BIODIVERSITEITS CYCLUS

Beheer en inrichting

Monitoring

Kruiden- en faunarijke graslanden

(Kruiden- en faunarijk grasland N12.02)

• Waar?

Eendragtspolder en graslanden in Lage en Hoge Bergse bos, Bleiswijkse Zoom en Bleiswijkse Fles

• Wenssoorten:

Onder andere: argusvlinder, echte koekoeksbloem, grote ratelaar, veldleeuwerik, gele kwikstaart

Veldleeuwerik

Ruigtevelden

(Ruigteveld N12.06)

• Waar?

Randen van Hoge Bergse bos

• Wenssoorten:

Onder andere dagpauwoog, distelvlinder, koninginnekruid, bitterzoet, fluitenkruid, putter, nachtegaal

Koninginnekruid en distelvlinder

Moerasachtige gebieden

(Veenmoeras N05.03)

- **Waar?**
Eilanden in Willem Alexanderbaan, randen Zevenhuizerplas, Korenmolengat
- **Wenssoorten:**
Onder andere: glassnijd, gewone dotterbloem, rietorchis, blauwborst, roerdomp

Bos en bosschages

(Hoog- en laagveenbos N14.02)

- **Waar?**
Bossen en bosschages in Lage en Hoge Bergse bos, Nessebos
- **Wenssoorten:**
Onder andere: bont zandoggje, groene specht, boomklever, bosanemoon, daslook

Boomklever

Hoe gaan we monitoren?

We monitoren alle flora en fauna op basis van de monitoringsystematiek horende bij het subsidie stelsel natuur en landschap (SNL.) Hiermee sluiten we aan op een landelijke systematiek waar beheerder Staatsbosbeheer al veel ervaring mee heeft.

Voor **flora** checken we een uitgebreide soortenlijst en geven per soort aan of de soort aan- of afwezig is en hoe vaak deze voorkomt. Ook wordt gekeken naar stoorsorten zoals brandnetels en indicatorsoorten om meer informatie te krijgen over de leefomstandigheden in het gebied.

Voor **vlinders en libelles** loopt de ecooloog met rustig en droog weer drie keer per jaar een vooraf vastgestelde route. De ecooloog telt alle soorten die aangetroffen worden.

Voor monitoring van **broedvogels** gebruiken we de SOVON richtlijn. De ecooloog vermeldt alle waarnemingen (visueel en op geluid) op een kaart. Dit gebeurt drie keer, in het voorjaar tot begin zomer. Meer informatie zie: recreatieschaprottemeren.nl/projecten/

Zelf monitoren? Graag!

Het kan samen met de leden van de lokale natuurvereniging Rotta (rotta-natuur.nl). Maar ook individueel via:

- **PLANTEN:**
floron.nl/meedoen, bijvoorbeeld via de nectarindex. Meld je aan, kies een stuk berm of talud van 100 meter, neem de zoekkaart mee en ga aan de slag.
- **VLINDERS:**
vlinderstichting.nl/wat-wij-doen/tel-mee1
- **VOGELS:**
vogelbescherming.nl/help-mee/ en sovon.nl/tellen

Er zijn inmiddels diverse apps beschikbaar om het tellen eenvoudiger te maken. Als je de resultaten doorgeeft dan krijgt Staatsbosbeheer de data ook te zien via de Nationale Databank Flora en fauna (NDDF) en kunnen wij het meenemen in ons project!

Alvast bedankt!

Het volledige monitoringsrapport vind je op: recreatieschaprottemeren.nl/projecten/

Rotta Rangers en Kapoentjes

Ontdekken de natuur

Wat we hebben gedaan

Het is al weer een tijd geleden dat we met de Kapoentjes uilenballen hebben uitgeplozen. Lekker gepriegel om botjes en schedeltjes terug te vinden in de braakballen.

In maart zijn we met de Rangers naar het Land van Belofte geweest om te helpen met het natuurwerk. Er is heel wat geknipt, gezaagd en gevlochten.

In mei hebben we met de Rotta Kapoentjes en Rangers een expeditie slootjesleven gehad. Met elkaar hebben we heel wat kleine beestjes gevangen en weer netjes terug gezet. Voor ons was het geslaagd om iedereen bij elkaar te hebben, dit gaan we vast vaker doen.

Wat we gaan doen

Op zaterdag 21 juni gaan we met de Rangers en Kapoentjes op zoek naar eetbaar voedsel in de natuur. Kom je ook?

En wist je dat...

- schaatsenrijders waterafstotende haartjes hebben aan de pootjes, waardoor ze nooit natte voeten krijgen en daardoor op lucht drijven en niet op het water;
- schrijvertjes ook drijven op het water, hun pootjes en onderlijf zijn waterafstotend en dat ze ook onder water zwemmen, ze hebben dan een luchtbel bij zich;
- schrijvertjes antennes hebben op hun kop om trillingen in het water op te vangen om botsingen te voorkomen;
- kokerjuffers, haften, libellenlarven en steenvlieglarven alleen maar in goede kwaliteit water te vinden zijn;
- de grote spinnende watertor de grootste waterkever in Nederland is;
- een staafwants zich nauwelijks beweegt, hij zit vaak stil tussen de waterplanten;
- de meeste kikkers sterven voordat ze kikkers zijn, kikkervisjes worden o.a. opgegeten door rovers in het water;
- een volwassen kikker of pad tussen de 5 en 10 jaar wordt;
- een sterke en slimme kikker zelfs 15 jaar kan worden!

schaatsenrijdertjes

Kijk ook op de website www.rotta-natuur.nl wanneer er weer een excursie is van de Rangers of Kapoentjes! Ga je net naar de basisschool, kom dan eens gezellig met je vader, moeder, opa of oma naar de Kapoentjes in het Trefpunt. Je bent van harte welkom!

Boerderij Het Lansingerland schakelt over op biologisch boeren

Familie Gille

Boerderij Het Lansingerland, de 'buurman' even verderop aan de Hoeksekade, maakt zich op voor een groene toekomst. Boer Peter Gille schakelt over op biologisch boeren en gaat noten- en fruitbomen planten op zijn land. Zo ontstaat een nieuwe vorm van landbouw: agroforestry, waarbij koeien en noten- en fruitbomen samen op één boerderij worden gecombineerd.

"Ik ben mijn hele leven een gangbare boer geweest," vertelt boer Gille. "Maar nu kies ik bewust voor een duurzamer bedrijf. Het is een grote stap met flinke consequenties voor de bedrijfsvoering, maar wel een die bij de toekomst past. Ik heb hier veel met mijn gezin over gesproken, we staan er met z'n allen volledig achter."

Vanaf volgend jaar is de melk van de boerderij officieel biologisch (EKO-gecertificeerd). En deze winter worden de eerste bomen geplant: walnoten- en fruitbomen, en hagen. De aanplant wordt mede mogelijk gemaakt door Provincie Zuid-Holland, Recreatieschap Rottemeren en programma *Rotterdam de boer op!* Zo ontstaat een landschap dat goed is voor de natuur én de mensen die er komen. "Als het allemaal lukt gaan we de komende jaren bomen planten op een oppervlakte van zo'n 15 hectare, vergelijkbaar met 30 voetbalvelden. Ook creëren we dit jaar al twee natuurspeelplaatsen voor kinderen en een gastvrij biodivers erf, met steun van programma Rotterdam de boer op!."

Meer dan een boerderij

Boerderij Het Lansingerland is meer dan alleen een plek met koeien. Er is kinderopvang, dagbesteding voor mensen met een beperking, een natuurcamping, vergaderruimte, lunchroom en een boerderijwinkel. "We hebben de afgelopen jaren veel geïnvesteerd om een plek te maken waar iedereen welkom is. Nu maken we de volgende stap richting een natuurinclusief bedrijf."

Goed voor natuur én mens

Waarom agroforestry? "Bomen helpen CO2 op te slaan, houden water vast, bieden schaduw en zorgen voor meer biodiversiteit," legt Gille uit. "Met de agroforestry hopen we bij te dragen aan een beter klimaat én een mooi en biodivers landschap. Op termijn willen we ook een moestuin starten, verzorgd door onze zorgcliënten. De oogst verkopen we dan in onze boerderijwinkel."

Ander gras, andere koe

Naast eigen land beheert Boerderij Het Lansingerland ook natuur- en recreatiegronden van Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten, aldus Gille: "De afgelopen jaren heb ik me steeds meer gespecialiseerd als landschapsbeheer-

Rotterdam de boer op! is een brede beweging van boeren, natuurbeschermers en ondernemers en andere organisaties in het landbouw- en voedselsysteem. Samen werken we aan meer biodiversiteit in het Rotterdams platteland, eerlijk geproduceerd eten voor de stad én een goede boterham voor groene boeren. Rotterdam de boer op! is een initiatief van Natuurmonumenten en wordt mogelijk gemaakt door de Nationale Postcode Loterij. Wil je meer weten over de vele projecten die nu worden uitgevoerd met steun van Rotterdam de boer op? Kijk dan op: <https://www.rotterdamdeboerop.nl/> Of: <https://eetnatuurlijklokaal.nl/>

der van natuur- en recreatiegebied. Natuurgraslanden zijn al automatisch SKAL/EKO gecertificeerd, wat me nu helpt bij de omschakeling van mijn boerenbedrijf naar biologisch. Op mijn eigen land gebruik ik al enkele jaren geen kunstmest en geen bestrijdingsmiddelen meer."

Bij het beheer van natuurlijke graslanden past een andere type koeien-ras, vervolgt Gille: "Daarom ben ik nu bezig om Fleckvieh in te kruisen in mijn huidige zwarte witte Holsteiner veestapel. Het voordeel van Fleckvieh is dat het goed kan omgaan met natuurgras. Bovendien produceert dit ras niet alleen melk maar ook vlees. En dat is een mooie toevoeging aan het assortiment van onze boerderijwinkel. We gaan de veestapel ook verkleinen, van 120 naar 75 stuks."

Samen werken aan een open en groen gebied

Boerderij Het Lansingerland is gelegen in het Hoekse Park West, aan de Hoeksekade 146, vlakbij het Trefpunt. Het Recreatieschap Rottemeren wil het Hoekse Park West de komende jaren verder ontwikkelen, als onderdeel van het Rottemeren-gebied. Ook de gemeente heeft het gebied in haar Omgevingsvisie aangewezen als gebied voor de ontwikkeling van groen en het verbeteren van recreatieve routes en activiteiten voor fietsers en wandelaars.

Boer Gille is positief: "Voor de toekomst hoop ik dat we met zijn allen het gebied hier, het Hoekse Park West, open en groen weten houden. Met een gastvrije natuurinclusieve landbouw. En dat we zowel de biodiversiteit en als de toegankelijkheid van het gebied verder kunnen versterken, bijvoorbeeld door meer struinpaden voor wandelaars. Onze boerderij levert graag een bijdrage aan deze ontwikkeling." <<

Rotterdam de boer op!, Bob Hartog

Rotta natuurwerk

Heggen, hagen en zomen/mantels

Rien van der Vorm

In vroeger tijden was Nederland bedekt met een stelsel van heggen en hagen, smalle stroken struikvormers van verschillende soorten, vooral prikkend en bes dragend. Een ideaal landschap voor insecten en vogels, vooral bedoeld om vee binnen en wild buiten de akkers van boeren te houden.

Dit landschap is zo goed als verdwenen, vooral door ruilverkavelingen, bedoeld om boeren meer ruimte te geven voor het gebruik van zware machines. De laatste jaren komt er weer meer aandacht voor dit type landschap, landelijke en particuliere groepen verenigen zich om het heggen landschap te redden, vrijwilligers planten weer kilometers heggen aan.

Ook in ons werkgebied is/komt er aandacht voor deze vorm van landschapsinrichting, er is bij Staatsbosbeheer meer aandacht voor mantelzoom vegetatie langs de bosranden. Hierdoor ontstaat er een geleidelijke overgang van hoog bos naar kruidenrijk gras, goed voor vlinders en dergelijke. In het Nessebos heeft Rotta Natuurwerk voor meer biodiversiteit enkele duizenden struiken langs de bosrand aangeplant, en in het grasland 10 kleine vakken ingeplant met bes dragende struiken. Ook langs ons parkeerterrein in de Overhoek is een gevarieerde haag geplant. Afgelopen winter is die gefaseerd wat korter gezaagd.

Het bestuur van Rotta heeft te kennen gegeven dat zij wil investeren in biodiversiteit in ons werkgebied, wij werken nu aan een invulling van dit plan. Team West heeft toestemming van de gemeente Lansingerland om in Park de

Polder een stuk saai grasland om te vormen tot een landschapje met een flinke paddenpoel en struweelranden met een soortenrijke samenstelling.

Staatsbosbeheer heeft in het Lage Bergse Bos/Hoekse Park West 3,5 ha grond aangekocht en wil dit inrichten met heggen en solitaire bomenrijen en laten begrazen met enkele koeien, zoals dit in het verleden ook plaatsvond.

In de Bleiswijkse fles liggen ook enkele hectaren saai grasland te wachten op verbetering, Rotta heeft aangeboden hierin te willen investeren. Er wordt door Staatsbosbeheer een plan gemaakt voor een inrichting met graanakkers die omzoomd worden met heggen. Wij hebben aangeboden die heggen te willen aanplanten en te beheren.

Langs de Limiettocht en de Kooipolder beheren wij al jaren een lange strook met kruiden en gras, hier is ook ruimte voor heggen en hagen. Het verschil tussen een heg en een haag is dat een heg strak is en bestaat uit beuk, meidoorn, veldesdoorn of haagbeuk die elk jaar wordt gesnoeid, terwijl een haag hoger en breder is die vooral uit meidoorn, sleedoorn, roos en wilg bestaat en in een lagere frequentie (1 x per 5/6 jaar) wordt gesnoeid. <<

De door Jan Noppers ontworpen en in 2017 aangeplante haag naast de parkeerplaats aan de overkant van de Hoeksekade, staat er florissant bij en is een walhalla voor heel veel soorten leven.

Het boekje HEG van Kenneth F. Rijdsdijk verhaalt over de geschiedenis, de functie, de verschillende soorten hegvormen en het ecologisch en economisch belang van heggen. Heel interessant om te lezen.

- Rijdsdijk:
- Zo'n eeuw geleden stond er meer dan 225.000 strekken-de kilometer heg in Nederland. Daar is vrijwel niets meer van over. Ik heb belangrijke functies en voordelen van heggen in kaart gebracht: Heggen . . .
- helpen om het aantal dieren- en plantensoorten te laten toenemen;
 - zijn in staat om koolstof uit de atmosfeer op te slaan in landbouwgebieden;
 - zijn een middel om overstromingen tegen te gaan;
 - verlagen de temperatuur in het landschap;
 - trekken natuurlijke vijanden aan van knaagdieren;
 - helpen waarschijnlijk de kans op zoönosen te verlagen.
- Ook zullen de kosten van aanleg en onderhoud ruimschoots worden gecompenseerd door de diensten die heggen ons leveren, zie de verzilveringstabel hieronder. Rijdsdijk pleit ervoor om heggen weer zo snel mogelijk in te voeren in Nederland: Heggen maakten deel uit van onze tradities, laten we ze nu weer deel laten uitmaken van onze toekomst! <<

Kenneth F. Rijdsdijk is landschaponderzoeker aan de universiteit van Amsterdam.

Tabel 1. verzilveringstabel ; wat kunnen we verdienen aan heggen?

Diensten van heggen		Goed voor	Kostenbesparing	Verdiens ten bij 100.000 km heg (per jaar of eenmalig) (in miljoenen euro's)
Vruchten en geneeskrachtige kruiden	Landschappelijke diensten	Consumptie	Leest te bepalen, bij grote lengte heg kunnen eventueel bessen worden geoogst	
Hout		Koolstofopslag: tegengaan van broeikas effecten door de houtige delen van de heg	14 kg CO ₂ per km ² ; 1 km scheerheg van 1 m breed is 14 ton CO ₂ ; 7 euro per ton koolstof; 92 euro per strekkende km scheerheg	9,2 miljoen euro 0,1 miljoen euro
Windbrekers		Minder bodemerosie, minder verspreiding ammonia, pesticiden en ziekteverwekkers	Reductie van gewasziekten en verhoging gezondheid van mensen	50 miljoen euro
Waterstromingsbrekers		Tegengaan van watererosie	Miljoenen euro per geval	10 miljoen euro
Waterweringen		Grotere opnamecapaciteit van overvloedig regenwater	Voorkomen van waterschade	10 miljoen euro
Waterberging		Extra toevoer aan grondwater	€0,80 per kubieke meter water	1 miljoen euro
Beschaduwing		Lagere temperatuur aan de oppervlakte, bodem temperatuurverlaging scheelt tot 5°C! Schaduw voor graasdieren	Onbekend, kwaliteit van leven van graasdieren wordt hoger	-
Een woonplaats en voedselbron voor vogels, zoogdieren, insecten	Biologische diensten	Meer diversiteit, meer abundantie	Indirect profijt, hoewel het zal helpen om natuurdoelstellingen te behalen en die worden beloond	-
Meer plantensoorten		Behoud van (zeldzame) inheemse planten, genetisch vitale soorten, het aantrekken van bestuivers en natuurlijke plaagbestrijders	Indirect profijt: besparing van plaagkosten en pesticidengebruik	10 miljoen euro
Meer zoogdieren soorten in heg en bodem		Meer diversiteit, meer abundantie	Indirect profijt	-
Meer insecten in heg en bodem		Meer abundantie, meer gewasbestuiving, meer natuurlijke plaagbestrijding	Indirect profijt, gewasbestuiving	10 miljoen euro
Bufferzone natuurgebieden	Gewas plaag en ziekte bestrijding	Opname ammoniak, minder ammoniak in natuurgebied	Voorkomen van miljoenen aan extra investeringen om schade aan natuur te herstellen	10 miljoen euro
Natuurlijke kleine zoogdierenplaag bestrijding		Woonplaats voor roofvogels en kleine roofdieren	Tientallen miljoenen euro's per plaag ¹	10 miljoen euro
Minder plant- pathogenen		Betere gewasbescherming tegen bodemparasieten	15 miljoen euro schade aan suikerbieten per plaag ¹	10 miljoen euro
Vermindering bodem- pathogenen		Betere gewasbescherming tegen bodemparasieten		10 miljoen euro
Predatoren van plaaginsecten		Betere gewasbescherming tegen insectenvraat		10 miljoen euro
Predatoren van vogels waaronder ganzen		Bescherming van gewassen tegen vogelvraat	-50 miljoen euro per jaar ²	10 miljoen euro
Gezondheid		Door windbreking minder verbreiding van fijnstof, pesticiden en ammonia	Voorkoming van kosten van opname ziekenhuiskosten, ziekenzorg en ziekteverlof. Onbekend.	10 miljoen euro
Bescherming tegen dieroverdraagbare ziektes	Culturele diensten	Tegen gaan van ziekte-landschap	Vogelgriep: kosten 100 miljoen euro per keer ³ D-koorts: kosten 161 – 336 miljoen euro per keer ³ Varikelspeet kosten 2,4 miljard euro	50 miljoen euro
Aantrekkelijk landschap		Meer toerisme, meer kans voor diversere boerenbedrijven	Miljoenen euro's opbrengst per gemeente ⁴ structureel per jaar	50 miljoen euro
Cultuurhistorisch besef en identiteit		Meer identificatie met eigen woongebied en dat uitdragen		-

DE FAKKEL

Een Rotta-lid verhaalt over een persoonlijke ervaring in de natuur en wat dat bij hem of haar heeft losgemaakt. De fakkel wordt steeds aan een ander lid overgedragen die ons in de volgende Aves Visum zijn of haar (natuur) roerselen mee laat beleven.

*Annemarie Meems
aan het woord . .*

Geboren en getogen in Heemskerk was ik niet het type dat in bomen klom of in de weilanden speelde. Met vriendinnetjes touwtje springen, elastieken, stoepranden, verstoppertje, schooltje spelen of in de zomer met zijn allen naar het zwembad waren meer mijn ding. Thuis vond ik het heerlijk om te lezen en met mijn moeder spelletjes te doen.

Met mijn ouders gingen we vaak naar de duinen en het strand of maakten een wandeling of fietstocht door de polder. Vanaf het einde van de lagere school heb ik veel getennist. Hoewel tennis toen nog geen volkssport was en mijn vader als machinebankwerker in de ploegendienst bij de Hoogovens werkte, ben ik via vriendinnetjes er toch mee in aanraking gekomen en heb er altijd veel plezier aan beleefd.

Ik was een ijverige leerling en ging altijd met plezier naar school. Ik denk niet dat ik een interne drive had om de geheimen van de natuur en de wereld als geheel te leren kennen. Vakken als geschiedenis, aardrijkskunde hoorden er bij, maar stonden in dezelfde rij als taal en rekenen. Het was informatie die nog ver van mijn belevingswereld af stond. Na de HAVO in Beverwijk heb ik fysiotherapie gestudeerd in Bloemendaal. Ondanks de slechte arbeidsmarkt kon ik

Ik begon erachter te komen dat sommige vogels misschien wel op een mus leken, maar het niet waren.

gelukkig al snel in Delft aan de slag in de geriatrie. In de 40 jaar dat ik daar met veel plezier gewerkt heb, heb ik alle aspecten van fysiotherapie in de ouderenzorg gezien.

Tijdens het werk heb ik Alfred leren kennen en na een paar jaar samen gewoond te hebben, zijn we al weer 40 jaar getrouwd en hebben twee fantastische dochters en twee mooie kleinkinderen. Het huis in Delft was niet geschikt om met kinderen te wonen en dus verhuisden we naar Pijnacker.

De natuur ontdekken

Wandelen en fietsen door de natuur heb ik altijd al met plezier gedaan, maar heel gedetailleerd keek ik niet. Mijn blik was meer gericht alsof ik naar een landschapsfoto keek. Na-

tuurlijk was het al wel leuk om een vogel of mooie bloem te zien, maar welke vogel of bloem het was, wist ik in de meeste gevallen niet. Langzamerhand hoor je eens wat, je leest wat, je gaat een bezoekerscentrum binnen, je gaat een keer met een excursie mee en dan ga je ontdekken dat er heel wat meer te zien is. Hoe meer je weet, hoe meer je ziet. Ik begon erachter te komen dat sommige vogels misschien wel op een mus leken, maar het niet waren.

De verrekijker zorgde voor meer details en zo ontstond het idee om een vogelcursus te volgen, maar tijdgebrek weerhield ons er van. Nadat we gestopt waren met werken lukte het wel en hebben we twee jaar geleden de vogelcursus bij Rotta gevolgd, waarbij we veel geleerd hebben van

de trainers en gidsen. We kwamen er achter dat vogels kijken echt deels met je oren gebeurt. Ik moet zeggen dat ik geen natuurtalent ben in het herkennen van vogelzang, maar kan ondertussen toch wel een aantal vogelgeluiden benoemen, en als ik niet zeker ben kijk ik op de Merlin app. Zonder die waarneming zou ik gewoon doorgelopen zijn, waardoor je minder snel de verschillende vogels ziet.

Actief bij Rotta

Tijdens een van de excursies vroeg Peter Wienbelt of er iemand was die hem wilde ondersteunen bij de organisatie van de vogelcursus, waarbij kennis van de inhoud niet nodig was en zo zijn we bij de organisatie betrokken geraakt. Ook kwamen we er achter dat Rotta geregeld excursies

organiseert. Hier nemen we dan vaak aan deel en worden we door Josien, Dick, Rien en nog vele anderen gewezen op allerlei dingen, die we zelf over het hoofd gezien zouden hebben. Hierdoor ben ik vogels nog beter gaan

Actief in de plantenwerkgroep

herkennen en is mijn interesse om meer van planten te weten aangewakkerd. Daarom heb ik me aangesloten bij de plantenwerkgroep en heb ik me opgegeven voor de inmiddels gestarte plantencursus. Hier heb ik de loep ontdekt: waar de verrekijker de details van de vogels laat bekijken, kun je met de loep de geheimen van de plantenwereld leren kennen. Ik betrap me er soms wel op dat ik niet moet vergeten om ook met een wijde blik te blijven kijken. Waar ik vroeger vooral naar het spreekwoordelijke bos en niet naar de bomen keek, betrap ik me er tegenwoordig soms op dat ik vergeet om naar het bos te kijken. Zowel de details als het overzicht zijn mooi! <<

De Fakkel geef ik graag door aan
Marcel van Veelen

Vreugde in kijken en begrijpen is het mooiste geschenk van de natuur.

Albert Einstein

Bijdehand!

Wat te doen bij een bijensteek?

Voor bijen hoeft je doorgaans geen angst te hebben! Het zijn vooral vriendelijke bestjes die voorname-lijk van bloem tot bloem vliegen om nectar en stuifmeel te vinden. De angel zal door de bij en de hommelmel alleen gebruikt worden wanneer ze zich ernstig in het nauw voelen gedrukt. Dit heeft te maken met het gegeven dat bijen dood gaan na een steek. Een solitaire bij heeft een heel klein angeltje dat nauwelijks gevoeld zal worden. Maar wat kun je doen bij bijensteek als het onverhoopt toch gebeurt? Want stel je voor dat je een allergische reactie bij een bijensteek krijgt?

Bijensteek: angel met gifapparaat

Bij een bijensteek blijft de angel met het gifapparaat in de huid achter. Het gifzakje blijft dan ook het gif afgeven in de huid. Bij een wespensteek is dit niet het geval. Wat je dus altijd moet doen is kijken of er een angel is achtergebleven en deze verwijderen. Het verwijderen na een bijensteek van de angel doe je door met je nagel of met een bot mes over de steek te bewegen waardoor de angel eruit komt.

Reinig de plek rondom de steek met water en zeep en indien mogelijk nadien ontsmetten. Heb je veel pijn neem dan gerust een pijnstiller. Ook wordt wel geadviseerd om de steek te koelen met een ijsblokje of stromend koud water om ze de swelling tegen te gaan of te verminderen.

Als er sprake is van de symptomen van een giftige reactie (misselijk, duizelig, hoofdpijn, lichte verhoging, diarree, braken, vermoeidheid) neem dan zo snel mogelijk contact op met een arts. Bij klachten die een allergische reactie op bijensteek (benauwdheid, moeite met slikken, duizelig. Flauwvallen, daling bloeddruk, in shock raken) vermoeden dien je zo snel mogelijk 112 te bellen voor een spoedrit naar het ziekenhuis.

Ook als de persoon in de mond of de keel is gestoken is het belangrijk zo snel mogelijk een arts of ziekenhuis te bezoeken. Laat het slachtoffer eventueel zuigen op een ijsklontje om de swelling tegen te gaan of te vertragen. <<

Faunatoren in Lage Bergse Bos

Sinds kort heeft het Lage Bergse Bos haar eigen fauna-toren. We hadden al bijenhôtels, visdiefeilanden, zwaluw-wanden, dood staand hout, takkenrillen, broedhopen, allerlei vogelhuisjes en vleermuiskasten. Maar deze plekken zijn enkel voor één soort of soortgroep bedoeld. Met het plaatsen van deze faunatoren kunnen we vol trots constateren dat we nu ook het Ritz-Carlton voor de ver-blijfsaccommodatie voor dieren in ons gebied hebben staan. Niet voor één uitverkoren soort, maar voor ieder-een. Een toplocatie voor de toppredatie, met volledig pension voor de soort die in het penthouse bovenin woont, hoorde ik iemand ironisch reageren.

Er is goed nagedacht over de zes meter hoge toren die speciaal en uniek is ontworpen voor het Lage Bergse Bos door het ecologisch ontwerp bureau Faunus Nature Creations. De toren ziet er prachtig uit en biedt broed- en schuilgelegenheid aan verschillende soorten dieren. Het is een kunstwerk geworden waarin diverse soorten die in het Lage Bergse Bos voorkomen, samen kunnen wonen. En waarom ook niet, zou luxe wonen dan alleen exclusief weggelegd zijn voor de mens?

De toren heeft een kern van staal en is omkleed met gebrand Douglasshout. Drie palen van 14 meter voorko-men dat de toren wegzakt of omwaait. Bij het ontwerp is rekening gehouden met de soorten die te vinden zijn in het Lage Bergse Bos. Van boven naar beneden kunnen in de faunatoren voorkomen, grote holtebroeders zoals bijvoorbeeld een bosuil. Daaronder zijn verblijven voor verschillende soorten vleermuizen. Daar weer onder is plaats voor kleinere holtebroeders zoals pimpel- en koolmees. Verder naar beneden is een gedeelte ingericht speciaal voor insecten en bijen. Helemaal aan de onder-kant aan de waterkantzijde van de toren is een amfibieën-hotel, waar naast salamanders ook pissebedden, oorwor-men, slakken en spinnen zich thuis voelen. Rondom de zuil is een takkenril aangebracht die naast voedsel nest-gelegenheid biedt aan meerdere soorten.

Wil je meer weten over de faunatoren, ga dan naar <https://recreatieschaprottemeren.nl/documentenbibliotheek/handlerdownloadfiles.ashx?idnv=3029597> of ga er ge-woon eens kijken. <<

Wat is dat nou weer: een kilometerhok!

Josien Hofs

Als je mee bent met een excursie om planten te inventariseren hoor je geregeld de kreet: "We zijn uit het hok!" Hok, hoezo, we zijn toch buiten? Dat zit zo.

Enkele decennia geleden is men, om de registratie van natuurvondsten beter te registreren, het hele land in gaan delen in vierkanten. Grote blokken van 5 bij 5 kilometer, de zogenaamde atlasblokken, en in blokken van 1 bij 1 kilometer, de kilometerhokken. Alles is keurig genummerd en daardoor op de dataverzamelingen prima terug te vinden.

De atlasblokken zijn vooral handig bij het inventariseren van dieren die zich verplaatsen, zoals vogels en veel zoogdieren. Planten blijven meestal netjes staan waar ze staan, dus dan geeft een kilometerhok een betere aanduiding van wat waar gevonden is. Op de datasite van NDFF Verspreidingsatlas (een onuitputtelijke bron van waarnemingen) is daardoor te vinden wat waar grofweg is geregistreerd, meestal ingevoerd met een app met de naam VERA. Als je een plant opvraagt, bijvoorbeeld de Bijenorchis, dan zie je meteen in welke streek die is aangetroffen, en wat de kenmerken zijn. Het is bij plan-

teninventarisaties gebruikelijk om een bepaald kilometerhok in zijn geheel te inventariseren, maar uiteraard kun je ook een deel doen, al naargelang de behoefte.

Waarneming.nl heeft ook indelingen, zij gebruiken de naam die al gegeven is, zoals Eendragtspolder Zevenhuizen, Hoge Bergse Bos, of de wijk, bv Nesselande-West.

Uiteindelijk komen alle gegevens wel bij elkaar, en dan is de NDFF Verspreidingsatlas een uitstekende bron om te zoeken naar informatie over alle flora en fauna in ons land. Wat is zeldzaam en wat is waar gezien. Fijn om een idee te hebben of je bepaalde flora en fauna in onze eigen omgeving naar verwachting aan kunt treffen, en ook om te weten wat wel erg onwaarschijnlijk is, omdat het alleen op hoge zandgronden voorkomt. <<

Met dank aan de vraag van Marian Kremer.

Op de illustratie is het kilometerhok (96-442) aangegeven waar het Trefpunt in is gelegen. Rotta heeft, in samenwerking met FLORON, al een paar maal een kilometerhok op planten geïnventariseerd, te weten twee hokken in de Eendragtspolder waarbij we in elk hok ongeveer 170 verschillende planten noteerden. Anderen hebben het Koornmolengat en omgeving al eens gedaan, en de Rotterdamse Flora Werkgroep heeft inmiddels vrijwel geheel Rotterdam geïnventariseerd, zowel de stedelijke omgeving als de buitengebieden. Je krijgt daardoor een goede indruk van wat er staat. Voor het komende seizoen staat de rest van de Eendragtspolder (oostkant) op het programma van de Plantenwerkgroep.

Nog vragen of opmerkingen? Stuur een mailtje naar plantenwerkgroep@rotta-natuur.nl

Interview

In gesprek met Dylan Haanappel,

ecoloog bij de gemeente Lansingerland

Josien Hofs

Sinds twee jaar is de gemeente Lansingerland een ecoloog rijk. Na een kleurrijke presentatie op een ledenavond in het Trefpunt in januari is het tijd voor een nadere kennismaking. Wat viel je vooral op bij de start als eerste ecoloog bij een gemeente?

"Toen ik begon dacht ik, hier valt vast veel te verbeteren, maar eerlijk gezegd was ik verrast hoeveel aandacht voor biodiversiteit er al is. Ik werk daarin veel samen met onze landschapsarchitect, maar ook collega's van groenbeheer, plantoetsing en gebiedsontwikkelingen. Uiteraard is veel van het buitengebied in handen van anderen, zoals het Recreatieschap Rottemeren. Staatsbosbeheer is daar verantwoordelijk voor het dagelijks beheer, maar waar het kan adviseer of denk ik wel met hen mee. Bijvoorbeeld bij de monitoringsplannen van de biodiversiteit in het gebied. De Groenzoom valt ook grotendeels binnen de gemeente, dus daar vertegenwoordig ik de gemeente bij de zogenoemde Landschapstafel. Dergelijke 'schappen' zijn bestuurlijk best ingewikkeld, met meerdere gemeenten en belanghebbenden. Er moet ook over de grondwaterstanden nagedacht worden, dus dat betekent samenwerking met de Hoogheemraadschappen".

Wat is je meest interessante project tot nu toe?

"Een van de leuke dingen is het thema natuur-inclusief

bouwen. Bij de gemeente is dat sinds een aantal jaren al een uitgangspunt bij elk bouwproject en het is heel boeiend om daar invulling aan te geven. Vorig jaar heb ik daar een verplicht Toetsingssysteem voor ontwikkeld, zodat het sowieso op tafel ligt bij elk nieuw initiatief. Niet zo maar groen, maar groen met kwaliteit voor de biodiversiteit, zowel op het gebied van flora als van fauna. Uiteraard heeft Rotta bij dit hele proces om toe te groeien naar biodiversiteitsbeleid bij de gemeente een belangrijke rol gespeeld, en nog. Ik heb dan ook al fijn samen kunnen werken met mensen van Rotta, omdat we dezelfde belangen hebben en samen bijdragen aan het grotere plaatje."

Wat trof je verder aan?

"Ook verrassend is de ecologische kwaliteit van het Annie M.G. Schmidtpark, daar is echt goed over nagedacht, zowel over de aanleg als over het beheer. Uiteraard heb ik met gemeentelijke bureaucratie te maken, soms duurt een procedure voor mij aan de lange kant. Voorheen

Dylan bij een ecologische verbinding onder een viaduct met voorzieningen voor vogels

werkte ik als projectleider en was ik gewend snel knopen door te hakken. Hier hebben zaken soms meer tijd nodig, maar ik zie inmiddels ook in dat daar soms redenen voor zijn. De samenwerking met de afdeling groenbeheer is ook goed. We zitten in het gemeentehuis zelf dicht bij elkaar en komen elkaar dus vaak tegen, dat helpt om samen op te trekken.”

Bizons in het Rottemereengebied?

Op de ledenavond vertelde je over een project met Europese bizons, hoe zat dat ook weer?

“Tijdens mijn masterperiode bij de Universiteit van Utrecht raakte ik betrokken bij onderzoek naar de Europese bizons. Uiteindelijk deed de kans zich voor om in dienst te komen van de universiteit. Als heuse onderzoeksmedewerker heb ik het gedrag van Europese bizons in relatie tot recreanten in de Kennemerduinen bestudeerd, en daarover kunnen publiceren. Het succes van de begrazing en het gedrag van de bizons heeft er toe geleid dat ze inmiddels ook in de Brabantse Maashorst en op de Veluwe worden ingezet. De Europese bizon is voor Europa een inheemse soort, en komt in het wild nog voor in Polen. Ook elders in Europa wordt er nu gebruik van gemaakt voor het beheer. Voor het Rottemereengebied is deze vorm van begrazing geen optie, de gebieden zijn er te versnipperd en te open voor. Ze zijn niet agressief, maar het zijn wel wilde dieren, en de confrontatie met honden kan problemen geven.” Wie er meer over wil lezen: <https://delevendenatuur.nl/sites/default/files/2021-06/web118172-177.pdf>

Wat is je volgende plan?

“We gaan in Lansingerland werken aan een ecologische hoofdstructuur voor de hele gemeente. We werken aan een overzicht en dan gaan we kaarten maken met wat er is, en wat het zou kunnen worden. Uiteindelijk wil ik toewerken naar het realiseren van Basiskwaliteit Natuur. Daarnaast blijf ik me ervoor inzetten om de natuur echt een plek aan tafel te geven. Of dat nu gaat om het verbinden van groenstructuren, het verhogen van de biodiversiteit in gemeentelijk groen of echt natuur-inclusief ontwikkelen van nieuwe woonwijken. En de samenwerking met Rotta zoek ik daar graag in op, nu en in de toekomst!” <<

BASISKWALITEIT NATUUR

MET BASISKWALITEIT NATUUR ALS MINIMUMNIVEAU VOOR BIODIVERSITEIT IN EEN GEBIED HEB JE:

- Een helder streefdoel voor bijvoorbeeld de omgevingsvisie en het omgevingsplan.
- Een instrument om voor elk landschap aan te geven welke acties nodig zijn om de voor dat landschap karakteristieke, 'algemene' planten en dieren te stimuleren.
- Een onafhankelijke meetlat gebaseerd op een gedegen analyse.
- Een basis om met belanghebbenden aan de slag te gaan met het herstellen van de omgeving.

Zwartkop

zijn muziek is niet van de lucht

van onder z'n zwarte pet
slingert deze keelvirtuoos
deze tomeloze toontovenaar

volkomen vanzelfzingend
duizend klinkklare liederen
de verwonderde ruimte in

ik luister ademloos
pure poëzie parelt uit z'n keel
gevlungelde woorden
met geen pen te beschrijven

ik luister ademloos
fluister beschroomd z'n naam
en doe er het zwijgen toe

mens
niet meer dan mens ben ik maar

Uit: Zolang er vogels zijn
tekst Hans Bouma, illustratie Evelyne Dessens

Ruimtelijke Ontwikkelingen in de Noordrand

Jaap van Lien

Altijd zijn er weer zaken die met een zekere regelmaat in dit overzicht terugkeren.

Deze keer is er in ieder geval één onderwerp dat toe is aan een afronding n.l. de aanleg van de A16 Rotterdam. Eerst maar weer een recent onderwerp.

Berkel Westpolder/Molenstomp Lies Frankenweg

In februari is er nog weer een laatste bijeenkomst geweest waarin het uiteindelijke plan van de gemeente werd gepresenteerd. Het leek erop dat de meeste betrokkenen zich wel neer zouden leggen bij wat er toen werd getoond. Er moet gebouwd worden om uit de kosten te komen maar er komen veel bomen terug rond de woningen. Er wordt groen rondom de locatie langs het water gepland. De resterende oever, richting de metrolijn, wordt ook groen ingericht. Meer is er niet te verwachten.. Eén vraag wacht nog op een antwoord nl. wie garandeert dat de oever rond het project groen blijft. Voor ons is de ecologische verbinding die door de hele wijk loopt van groot belang. Onlangs ontstond er weer een nieuwe situatie toen de gemeente een wijziging publiceerde van de bouwplannen voor dit hoekje van Berkel. Het plaatje dat er, bij geleverd werd, zag er voor ons gevoel goed uit. Temeer daar aangegeven werd dat ook de tegenoverliggende oever natuurvriendelijk ingericht zal worden. Er volgt binnenkort nog weer een gesprek met de projectleiding.

Omgevingsvisie 2.0 van Lansingerland vastgesteld

Onlangs heeft de gemeenteraad van LL de herziene omgevingsvisie van de gemeente in concept vastgesteld. We hebben er uiteraard met veel aandacht naar gekeken. Vooral als het gaat om de hoofdstukken waar we als vereniging direct bij betrokken zijn. Zeker ook omdat wij intensief meegedaan hebben aan de procedure die de gemeente gevolgd heeft om zover te komen. Het resultaat is echt de moeite waard! Ik zal een paar dingen noemen die met name ons werk betreffen. Mocht iemand dat zelf na willen lezen: het gaat om de -- 'leefomgeving', de pagina's 26 t/m 33 en 91 t/m 94. Verder over de 'groene flanken' pag, 75 t/m 79. Er worden vergaande ambities uitgesproken over, om wat te noemen, een natuur inclusieve leefomgeving door klimaat adaptief- en natuur inclusief bouwen en het vergroten van de biodiversiteit. Ruimtelijke kwaliteit wordt het uitgangspunt bij de inrichting van het landschap. Betere waterkwaliteit met grotere waterbergingsmogelijkheden wordt de inzet. Watergangen zijn daarbij ecologische verbindingen met natuurvriendelijke oevers. De luchtkwaliteit gaat verbeteren door de aanplant van meer bomen. Zomaar wat grepen uit een veelheid van mooie voornemens. Wat vooral uit de visie spreekt is een veranderde kijk op leefomgeving en natuur. Een groene leefomgeving die uitnodigt voor een rondwandeling. Aandacht voor landschap, natuur en biodiversiteit gaat dus ook om de gezondheid van mens en dier in een uitermate drukke omgeving. De visie heeft

ter inzage gelegen en wij hebben erop gereageerd met vooral complimenten voor de opstellers. Daarnaast hebben we gewezen op de noodzaak om vooral ook vast te houden aan een groene Rottezoom, de ecologische verbinding tussen het Bentwoud en de A12. Speciale aandacht hiervoor misten we in dit positieve document.

A16 Rotterdam/Bergschenhoek

De bouwers van de nieuwe snelweg, de Groene Boog, hebben als laatste presentje onder de N209, langs de Duikersloot, een tweede droge ecologische verbinding aangelegd. Een eigen initiatief als extraatje. Zie foto! - Verder zal de oever aan de westkant naast de brug nog wat breder gemaakt worden, zodat dieren ook ruimte krijgen om Park de Polder te bereiken. Daarmee is aan alle voorwaarden voor de aanleg van het Triangelpark als ecologische verbinding, voldaan!! Wat ons betreft is de aanleg van de snelweg nu voltooid. Er moeten in het komende plantseizoen nog flink wat bomen en struiken geplaatst worden maar alle belofde ingrepen, nodig om de weg goed in te passen, zijn uitgevoerd. Het Lage Bergse Bos komt in volle glorie terug, in het Schiebroekse park is de weg nauwelijks hoorbaar en in de polder Schieveen is de weg door een lage beplante dijk haast niet te zien. Barrière werking voor dieren wordt voorkomen door een aantal natte en droge verbindingen onder de weg. Vergeleken met de eerste kale ontwerpen is het gewoon een mooie weg geworden. In het najaar gaat de weg open en volgt er nog wat feestgedruis! <<

De 'extra' droge ecologische verbinding onder de N209 langs de Duikersloot © Jaap van Lien

Groen-aannemingsbedrijf Punt B.V.

Samen werken aan een mooie buitenruimte waarbij door middel van integrale aanpak, volgens diverse bestekken de openbare buitenruimte wordt onderhouden.

Groen-aannemingsbedrijf Punt B.V. onderhoudt de buitenruimte daar waar mogelijk op ambitieuze, duurzame en milieuvriendelijke wijze.

Gericht op het behouden en verbeteren van de biodiversiteit in gemeenten. Hierbij maken wij gebruik van natuurverenigingen, zoals de Natuur en Vogelwacht Rotta.

Samen zorgen wij voor behoud en verbetering van de flora en fauna!

Dit doen wij onder andere door het zoeken naar samenwerking in nauw overleg met kennis en kunde uit ons werk- en vakgebied. Daar waar mogelijk ander maaibeheer toepassen, circulair werken, ondersteuning aan natuurprojecten zoals: oeverwaluwanden, opzetten van diverse projecten in de buitenruimte met extra aandacht voor de aanwezige flora en fauna en het onderzoeken van potentiële mogelijkheden ter verbetering. Het project natuur en recreatiegebied 'de Groenzoom' welke wij al jaren in onderhoud hebben is een van de voorbeelden hiervan naast diverse gemeenten waaronder Woerden, Rotterdam, Ridderkerk en Zevenhuizen.

Wij zetten de juiste machines én vakbekwame medewerkers in op de juiste plaatsen zoals Red-Green, Blue Green en divers (maai-) materieel welke speciaal ingezet worden, gericht op duurzaamheid, ecologie en milieu.

Chroomstraat 1d • 3067 GN Rotterdam • Telefoon: (010) 420 60 26 • E-mail: info@groen-puntbv.nl • www.groen-puntbv.nl

MB 151 Koekoek (gevoerd door kleine karekiet)
© Chris van Rijswijk

MB 152 zomerse tortel © Chris van Rijswijk

Mystery Bird

Chris van Rijswijk

MB151

Deze jonge koekoek kwam ik afgelopen zomer tegen in de altijd gezellige wijk Nesselande. Gewoon tussen de woonhuizen. Het jong werd gevoerd door zijn of haar pleegouders, een stelletje kleine karekieten. Ze vlogen af en aan. Het jong bleef maar krijsen om meer voedsel en gaf zijn pleegouders een knauw na elke voerbeurt. Ondankbaar! En dan te bedenken dat kwade tongen beweren dat de jonge koekoek zijn pleegouders in zijn geheel inslikt bij de laatste voederbeurt. Koekoek!

MB152

Mijn laatste zomertortel zag ik in 2007 in het Rottemereengebied. In het Koornmolengat om precies te zijn. Opa vertelt. Deze mooie soort zit in de hoek waar de klappen vallen. Verlies van geschikt habitat in het broedgebied, in combinatie van jachtdruk in Zuid-Europa. Gaat dit nog goed komen? Neen!

Bijgaand 2 nieuwe foto's. Je kunt je oplossing naar mij mailen (cdvrijswijk@gmail.com) of zelf de antwoorden ophouden. De oplossing staat in het volgende nummer. Kijk ook eens op mijn website: www.birdshooting.nl

MB 153 © Chris van Rijswijk

MB 154 © Chris van Rijswijk